

GERDE

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Gerde bemutatása	4
3. Örökségünk	6
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	10
5. Építészeti útmutató, ajánlások	14
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Terepalakítás</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Erkélyek, tornácok</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok</i>	
<i>Járdák, burkolatok</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Részletek</i>	
6. Mai példák	31
7. Utcák, terek	32
8. Hirdetések, reklámtáblák	33
9. Impresszum	34

BEVEZETÉS

Nagy örömünkre szolgált, hogy megalkothattuk Gerde településképi arculati kézikönyvét.

A kiadványon keresztül szeretnénk bemutatni a település történelmét, természeti-, és épített értékeit.

A kézikönyv átfogó, szakmai szempontoknak megfelelő tudásanyaggal látja el olvasóját.

Építészeti ajánlásainkat részletesen kidolgoztuk, azokat közérthető módon írtuk le, illetve fényképekkel és ábrákkal szemléltettük. A lakóházak homlokzata, vakolata, tetőformája ideális esetben egységet alkotnak.

A formájukkal eltérő lakóépületek kilépve az egységből, megbonthatják a településképet. Ezért a kifejezetten kerülendő építőanyagokat, kivitelezési formákat is feltüntettük, azokat ábrákon, fényképeken is megjelenítettük. Reméljük, hogy a közösen alkotott szabályaink, a hagyománytudatos építészet mentén hozzájárulnak Gerde településképeinek megfelelő fejlődéséhez.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a kézikönyv nem tekinthető lezártnak, hanem az sokkal inkább egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadvány.

GERDE BEMUTATÁSA

Gerde Baranya megyében, a Szentlőrinci járásban, Pécstől délnyugatra található. A község zsáktelepülés révén, csak a szomszédos Szabadszentkirály felől közelíthető meg. Határos települése még Velény, amely Gerdéről a legrövidebb módon, egy földúton haladva érhető el.

A település történelméről ugyan kevés ismerettel rendelkezünk, annyi bizonyos, hogy már az Árpád-korban lakott területnek számított.

A falu nevét az oklevelek 1216-ban említették először, akkor *Guerdei* néven, Kán nemzetségbeli Gyula nádor poroszlója nevében. A későbbiekben, egy 1232-ben keltezett oklevélben Guredeyne néven szerepelt.

A település a történelem során a maitól eltérő helyen volt, a középkorban nem a jelenlegi helyén állt, hanem az Acsóta és a Füzés-víz összefolyásánál, ekkor a *Velemény* nevű birtok része volt.

A falu az Árpád-korban köznemesek birtoka volt. A XIII. század elején a Nigol nemzetségbeli János fia, Lőrinc volt a település birtokosa. 1232-ben fent említett Lőrinc 8 M-ért eladta Füzés-melléki földjét Gerdei Jakabnak, s határát leírták.

A későbbi évszázadokban a Gerdeiek többször is szerepeltek a megyei közéletben, főleg birtokperek kapcsán.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A második katonai felmérés (1806-1869)

A települést a török hódoltság időszaka igen megviselte. A régi falu valószínűleg a török időkben elpusztult, majd a mai helyén települt újra.

A településről Vályi András is írt, a Magyar országnak leírásában:

„Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Pétsi járásban, Rugásdnak, és Varjasnak szomszédságában, híres kotsizók lakosai. Az Uraságnak életes háza vagyon itten, földgye középszerű, réttyei soványak, szőleje nints, erdeje van, piatza Pétsen 2 1/2 órányira, második Osztálybéli.”

Fényes Elek, Magyarország geográfiai szótárában is találunk leírást a településről:

„Gerde, magyar falu, Baranya vmegyében, rónaságon, ut. p. Sz. Lőrincz. Határa 1153 hold, mellyből majorsági szántó 210, erdő 66, urbéri szántó 495, rét 167, közös legelő 214 hold. Földje jó. Lakja 401 r. katolikus. Birja gr. Batthyáni Gusztáv.”

A település egykori történetéről több érdekes adat is fennmaradt: Gerde határában, az Aga-rét nevű helyen a török hódoltság alatt törökök éltek. Itt a falu határában állt egykor Füzesd és Körös falu is, amelyek már nem léteznek. Az írások szerint Körös területén egykor monostor is állt. A mai határrészek máig fennmaradt történelmi értékű helynevei többek között: Borotfa, Szentiváni mező, Török föld, Vaskapu és Bököny is.

1929-ben Gerde településhez csatolták Kisvarjas és Rugásd településrészeket is.

Gerde egykor népesebbnek számított, napjainkban valamivel több, mint 500 fő él a településen. Az itt élők száma 1970-ben még 733 fő volt. A fiatalok a jobb munkalehetőségek miatt többnyire elköltöztek, illetve jellemző az előregedés is.

ÖRÖKSÉGÜNK

3

Gerde településszerkezete alapján az egyutcás, szalagtelkes települések közé sorolható, ahol a fésűs beépítés a meghatározó. A kisebb települések esetében a jelentősebb átépítések elmaradtak, így napjainkban is megfigyelhető az egykoron kialakult szerkezet, a népi építészet alkotásai.

A község településszerkezete már a második katonai felmérés során igen hasonló volt a maihoz. Örökségi szempontból leginkább a Béke utca épületállománya a meghatározó.

A település legrégebben fennmaradt lakóházai a hagyományos parasztházak, melyek a XIX. század végének, a XX. század első felének építészetét tükrözik. A korábban igen elterjedt faépítkezésről, egyéb építkezési módokról nem rendelkezünk emlékekkel, országos szinten is csupán elvétve. A faépítkezést a tiltó rendeletek már a XVIII. században erősen korlátozták.

A településen ma fennmaradt lakóépületek többnyire már vályogból, illetve téglából épültek. A parasztházak megjelenési formájukban igen eltérnek, ennek egyik oka, hogy eltérő korszakban épültek.

A népi építészetet évszázados fejlődés formálta, ugyanakkor elmondhatjuk, hogy mindvégig a hagyományok mentén létezett. A parasztházak soros elrendezéssel, kezdetben háromsztatú, majd négyosztatú formában épültek. A településen az oldaltornácossal kialakítás mellett láthatunk tornác nélkül épült lakóházat egyaránt. Tetőforma alapján a nyeregtető, a kontytető, illetve a csonka kontytető a meghatározó. Az épületek utcai homlokzatán a párkányos, füstlyukas kialakítás igen elterjedt. A településen megtalálhatók az ún. füles homlokzattal épült parasztházak is, amelyeknél a kontyolt tetőkialakítás a jellemző.

A XX. században a polgárisodás törekvései az építészetben is megjelentek. A soros elrendezéssel kialakított parasztházak mellett megjelentek az „L” alaprajzú görbe házak is. Az utcáfrontos épületek a parasztházaktól eltérő szobaelosztással épültek, az utcára párhuzamos tengellyel bővültek, arra több ablakkal nézve. A lakóházakat többnyire magasabb alapzattal, igen díszes homlokzattal látták el, ezzel erősítve az urizáló vonásokat. Az udvarban a hagyományos parasztházakéhoz hasonló módon itt is megtalálhatók voltak a gazdasági épületek, tárolók.

Épített értékek

Harangtorony

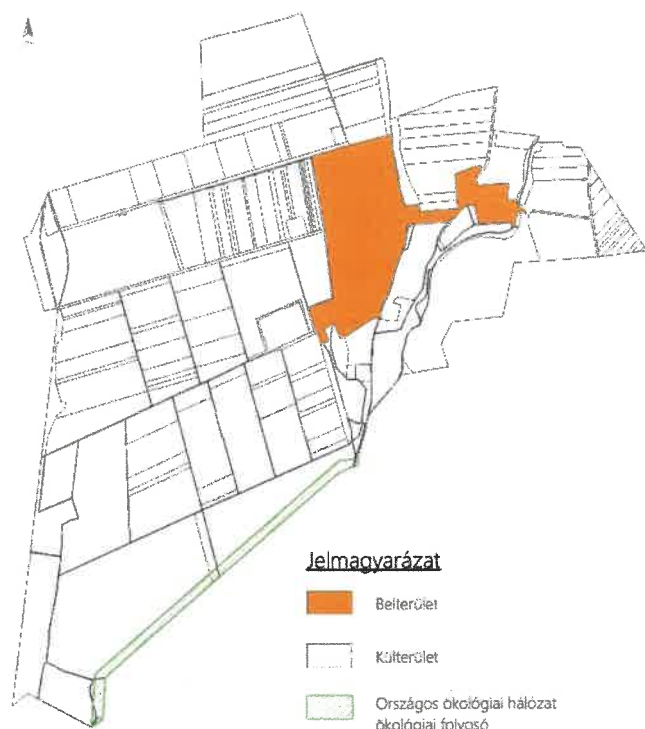
A harangláb (vagy pontosabban harangtorony) a Béke utca és Malom utca sarkán áll. Temploma nincs a falunak, viszont rendelkezik egy imaházzal, amely a harangtoronnyal átellenben, az utca túloldalán található.

A harangtorony négyzet alaprajzú, karcsú és arányos kinézetű. 1904-1930 között épült. A nyugati oldalán található a bejárati ajtaja, az ajtó felett egy kis falfülke van, félköríves záródással és kagylóíves belső díszítéssel.

A fülkében egy egész alakos, fehér kőszobrot láthatunk. A fiatal nőalak nyilván Szűz Máriát ábrázolja. Bőséges ruházatát kezeivel széttárja, amelyből sejthető, hogy Mária itt már áldott állapotban van. Az építmény településképi szempontból meghatározó, jelenleg helyi védelem alatt áll.

Természeti értékek

A község közigazgatási területén országos jelentőségű védett természeti terület nem található. Ugyanakkor Gerde közigazgatási területén az ökológiai hálózat övezetei közül az ökológiai folyosó övezet található meg. Ezek a megmaradt, nem védett természetes és természetközeli élőhelyek, melyek a regionális ökológiai hálózatok összeillesztésével születtek meg.

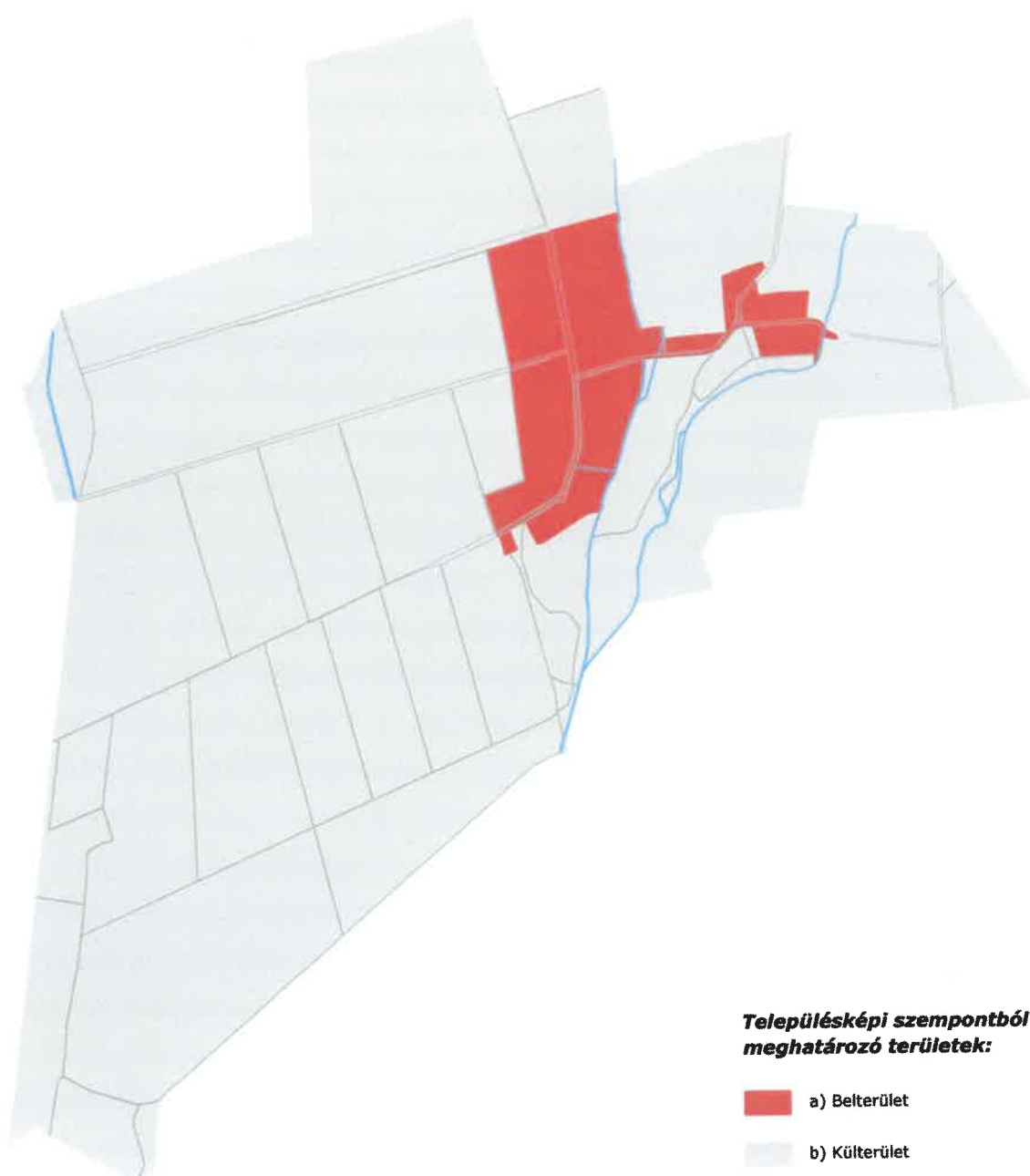

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

Gerde

A településen az arculati jellemzők tekintetében nem különböztetünk meg eltérő karaktereket. A területfelhasználás szerint elválasztható egymástól a kül- és belterület. A belterület jellemzése során a településföldrajzon belüli ismert, klasszikus településmorfológia, illetve az építészeti jegyek alapján kívánjuk Gerde települését jellemezni.

Gerde belterülete

Gerde egyértelműen a szalagtelkes települések csoportjába sorolható. A hosszú, keskeny telek egyik végében (tipikusan az oldalhatáron) sorakoznak a lakóházak, rövidebb oldalukkal az utca felé. Utána következik a gazdasági udvar istállókkal, ólakkal, amit végül az általában keresztben álló csűr zár le, amin túl a kert következik. Feltehetően a község eredetileg egyutcás jelleget mutatott, melyekhez jelenleg további utcák társulnak. Ezek részben azokból a dűlőutakból jöttek létre, amelyek hátulról feltárták, megközelíthetővé tették a kerteket.

A belterületi beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület.

A lakosság évszázadokon át formálta a község arculatát, mely legfőképpen a török hódoltság alatt, illetve a XX. század során változott. Többek között, a XX. század elején Gerde településhez csatolták Kisvarjas és Rugásd településrészeket is.

Gerde tipikusan egy régmúlta visszatekintő mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező falu. Ennek kapcsán alakult ki egyutcás, szalagtelkes elrendezés is. A lakott, belterületi részek a Gerde-árokától zömmel nyugatra helyezkednek el. A helyi lakosságot ellátó központi funkciók a Béke utca mentén kaptak helyet. A településre az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig többnyire az utcára merőleges rendszerű. Emellett megfigyelhető, hogy a későbbi beépítésű településrészek esetében a kevésbé díszített, sátozottóval rendelkező kockaházak uralják a településképet.

Gerde külterülete

Mivel Gerde a Drávavölgy és a Pécsi-medence területén fekszik, ezért elsősorban szántók, legelők és egyéb, mezőgazdasági hasznosításra szánt területek alkotják külterületét. Az erdőgazdálkodás növényzet hiányában nem jellemző. A belterületi részekről délre helyezkedik el Gerde sertéstelepe, mely egyben jelentős foglalkoztató is a településen.

Az itt telepített épületek megjelenésükben hasonlítanak a tradicionális építészeti jegyekkel rendelkező falusi épületekhez nyeregtetejükkel és téglalap alaprajzokkal, viszont telepítésük, magasságuk, telekméretük különbözik Gerde többi részétől, ezért önálló építészeti karakterként szerepelnek.

Gerde nem része védett természeti területnek.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket, viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

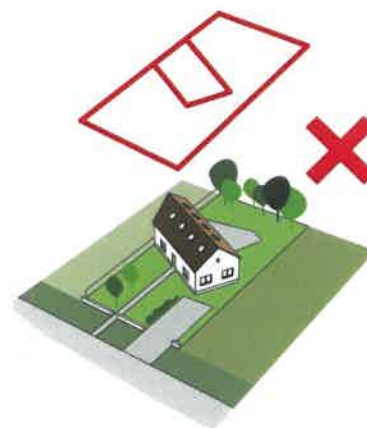
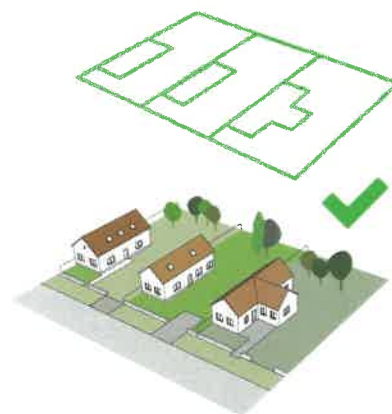
TELEPÍTÉS

Gerdén a lakóterületek telepítése és beépítési módja hasonló. A Béke u. és a Varjasi u. hagyományos szalagtelkes beépítést mutat, a Malom u. és az Ifjúság u. viszont valamivel később épülhetett be, erre utal a házak tömegformálása, ami a hagyományos hosszúházak helyett inkább négyzetes, homlokzati kialakításában pedig kevésbé díszített, mint a népies parasztházak.

A településre az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig többnyire az utcára merőleges rendszerű. Emellett sokszor megfigyelhető, hogy a ház „L” alakban elfordul tengelyével az utcára párhuzamosan. Indokolatlanul más irányba szervezni az épületet nem javasolt.

A lakóházak vagy utcavonalra épültek, vagy előkert mögött. A kialakult építési vonaltól eltérő beépítés nem javasolt, például nagyobb mértékben hátrahúzni az épületet kerülendő.

Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A település területén a családi házak tetőhajlásszöge hasonló.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben lévőké. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

MAGASSÁG

Törekedni kell arra, hogy egy utcában hasonló magasságú épületek kerüljenek elhelyezésre.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A sematikus ábrákon példa a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

TETŐFORMA

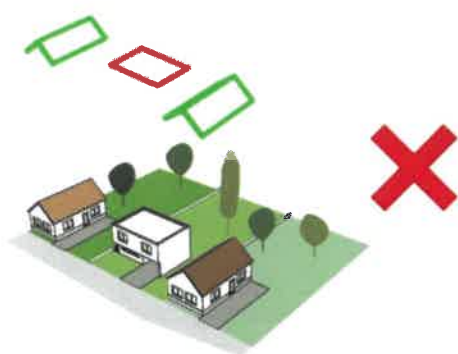
A településen lévő tetőformák változatosak, főként nyereg-, konty- és sátoztetők.

Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, hanem csak a szomszédoshoz hasonló.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott a településen.

A szemantik ábrákon példa a településképhez illeszkedő tetőformájú épületekre.

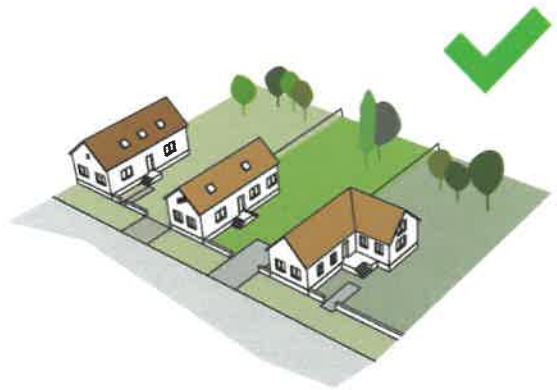

SZÍNEK

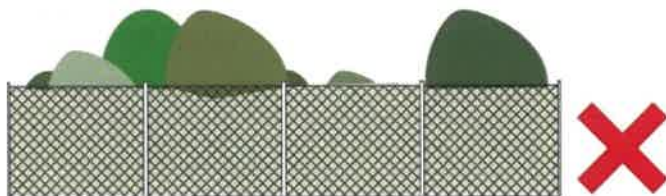
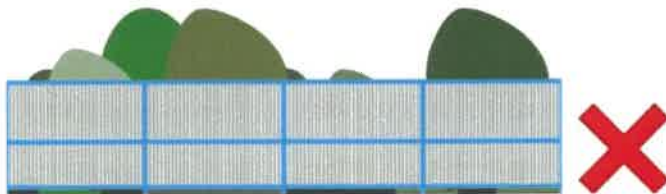
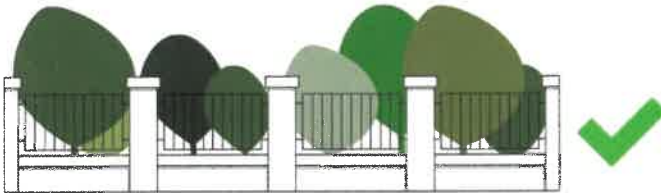
A településen a változatos színek jellemzőek. A fehér vagy világos „földszínek” alkalmazásával, valamint a természetes anyaghasználattal egységes településkép jön létre. Az eltérő, kirívó színű épületek nem illeszkednek a meglévő házakhoz.

Nem elfogadhatóak a rikító fémlemezfedések vagy burkolatok sem.

pasztellszínek használata, sötét színű faablakkal.

Ajánlott kerítés a településen, lábazzal, oszloppal, vagy ezek nélkül.

KERÍTÉSEK

A településen az áttört kerítések a jellemzők. Általában fa vagy fém anyagú, a régebbiek lábazat és oszlop nélküli kialakításúak, később alacsony, tömör lábazzal, vakolt téglaszloppokkal kialakított kerítések készültek.

A kezeletlen felületű beton elemes, tömör kerítés kerülendő.

A kerítések színhasználatánál törekedni kell a ház színével harmonizáló színek használatára, fakerítésnél a barna árnyalatai javasoltak.

A teljesen áttört, drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni.

Kerülendő kerítés a településen. Rendeztelen képet mutat, ha az áttört fémkerítés mögé nád, vagy gyékény takaróelemet teszünk. Kellően zárt hatás fakerítéssel is elérhető.

A településen általában áttört fa-, vagy fémkerítéseket találunk, ezek vizuálisan kevésbé választják el az utcától az előkert területet, mint a tömör téglá vagy a sűrű lécezéssel kialakított fakerítés.

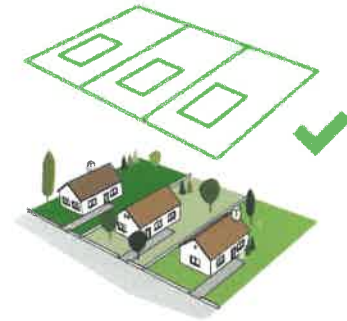
Amennyiben a fa-, vagy fémkerítés sötét színű (sötétbarna, sötétzöld), akkor kontrasztot képez az épülethomlokzat fehér színével, erősen áttört felülete miatt viszont az épületet nem takarja.

Tömör kerítés esetén a kerítés anyaga és felülete harmonizáljon az épülettel. A nyersbeton elemes kerítés nem illik a falusi környezetbe.

Gerde beépítésre szánt egyéb területei

Gerde falusias lakóterülete mellett gazdasági területek is találhatóak. A gazdasági területeken általában üzemi épületek vagy mezőgazdasági épületek kerülnek megépítésre. A kisebb „tanya” épületek karakterükben a belterületi, népi hagyományokat őrző házak kisebb változatai, míg az egyéb gazdasági épületek nagyobb téglatárolók vagy csarnokszerkezetek.

TELEPÍTÉS

A gazdasági területen telepített épületek szabadonállók. Utcára nézve vegyesen helyezkednek el, azzal párhuzamosan vagy rá merőlegesen pozícionáltak. Amennyiben vannak szomszédos épületek, azokhoz hasonlóan ajánlott az új házakat telepíteni.

MAGASSÁG

Funkciótól függően egy- és kétszintes épületek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tetőhajlásszögeket a funkció és a szerkezet határozza meg. Általában magastetős épületek, vagy kishajlású csarnokszerkezetek.

TETŐFORMA:

Gazdasági területeken leggyakrabban a nyeregtetős kialakítás figyelhető meg, de előfordulnak egyéb tetőformák is.

ANYAG- és SZÍNHASZNÁLAT:

Funkciótól függő az anyag és színhasználat. Például tanyasi épületeknél a világos homlokzatvakolat ajánlott sötét nyílászárókkal és vöröses árnyalatú cserépfedéssel.

Üzemi épületek (csarnokszerkezet).

Kisebb gazdasági épületek, tanyák.

KERTEK

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a gyertyános-kocsánytalan tölgyes, illetve az ártéri ligeterdő. A fő társulás névadó fajai, a közönséges gyertyán és a kocsánytalan tölgy kiválóak parkokba, sőt az előbbinek egyes fajtái, például a csüngő habitusú *'Pendula'* és az oszlopos megjelenésű *'Fastigiata'* is választhatóak. Azonban sövényként történő alkalmazása a legjellemzőbb, hiszen jól alakítható, gyorsan nő és télen is takar elszáradt lombjával.

Juharok közül a korai, a mezei és a hegyi juhar egyaránt jellemző a térségre. A korai juhar népszerű fajtái közé tartozik például a parkfának alkalmas *'Parkway'*, *'Crimson King'* és *'Emerald Queen'*, kerti viszonyok közé pedig bátran telepíthető a keskeny koronájú *'Fairview'*, a *'Globosum'* vagy éppen az oszlopos *'Columnare'*. A mezei juharnak javasolható a vörös színben kihajtó *'Red Shine'* fajtája és az *'Elsrijk'*, melyek kifejezetten ellenállóak és sövény is nevelhető belőlük. Hegyi juharok közül igen látványos fajta a *'Negenia'* és az *'Atropurpurea'*, melyek kiválóak sorfának és parkfának is.

Mind közterületi, mind pedig kiskerti telepítésre alkalmasak a kislevelű hárs egyes fajtái, például az utcafásításra is használható, gömb koronájú *'Greenglobe'* és a kúpos koronát nevelő *'Greenspire'*. A társulásban megjelenik a nagylevelű hárs is, fajtái közül például az *'Örebro'* és az *'Ági'* parkfának kiváló, a gömb koronájú *'Pannónia'* pedig kis méretéből adódóan kertekben is megállja a helyét. Ugyancsak jellemző az ezüsthárs ebben a régióban, legelterjedtebb fajtái a *'Teri'*, a *'Szeleste'* és a *'Brabant'*. Közülük a *'Teri'* kis méretének köszönhetően akár kiskertek szoliter fája is

Jellemző még a magas kőris jelenléte is a társulásokra, kompaktabb fajtái, mint például a csüngő koronájú *'Pendula'*, illetve a gömb koronájú *'Nana'* bátran alkalmazhatók kiskertekben is, utóbbi kis méretének köszönhetően akár utcafásításra is használható. Parkokba pedig ajánlhatók a nagyméretű *'Westhof's Glorie'* és *'Althena'*. Díszfák köréből megemlítendő még a közönséges nyír, mely ellenálló és igénytelen, fajtái közül az alacsony, csüngő ágrendszerű *'Youngii'*, a vörös lombú *'Bíbor'* és a szeldelt levelű *'Dalecarlica'* igazán látványos eleme lehet a kerteknek, parkoknak.

Üde talajokon jól érzik magukat az egyes fűz és nyár fajok, illetve a magyar kőris is, a *'Raywood'* fajta pedig kiváló sorfának, különlegességét az ősszel lilás bordóra színeződő lombja adja. Gyümölcsfélék tekintetében helye van a kertekben az almának, cseresznyének, meggynek, diónak, valamint a ribizskének is.

Cserjék közül a közönséges mogyoró emelendő ki, melynek *'Contorta'* nevű fajtája habitusával díszít, de ismertek és népszerűek vörös lombú fajták is, ilyen többek között a *'Fuscorubra'*. Ugyancsak jól használható a jó alkalmazkodóképességű, bordó vesszőivel díszítő veresgyűrű som, melynek egyik legnépszerűbb fajtája a *'Midwinter Fire'*. Üde talajokat kedvelő egyedek közül pedig a kányabangita említendő meg. *'Compactum'* fajtája kis méretével jól alkalmazható a kiskertekben, a gyönyörű, labdaszerű virágzatával díszítő *'Roseum'* pedig igazán látványos elem lehet.

A kertek árnyékos részeiben jól érzi magát a borostyán, illetve a talajtakarásra ugyancsak kiváló meténgfélék. Árnyéki gyeppótlók közül kiemelendő a podagrafű, melynek tarka levelű változata üde színfoltot képez a kertben. Ezen kívül megjelenhetnek a különböző sás fajok, illetve a szellőrózsa is, melynek egyik közkedvelt típusa többek között a kerti szellőrózsa. A kertek, parkok naposabb részeire kerülhetnek pl. sásliliomok, de választhatók akár vágott virágnak alkalmas évelő és egynyári fajok is a kertekbe.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Gerdén kevesebb helyen figyelhető meg a hagyományos, történeti tornáckialakítás. Több épületen esett kisebb-nagyobb átalakítás az idő folyamán, de az látható, hogy a tájegységre jellemző stílusjegyek itt is jelen voltak.

A magyar népi építészet jellegzetes tornácainak épülethez viszonyított elhelyezkedése tájegységenként, illetve a tulajdonos vagyoni helyzete függvényében is változó volt.

Néhol megfigyelhető a tornác utca felől történő megnyitása. Az oldaltornác készült mellvéddel és mellvéd nélkül is. A tornác oszlopainak, mellvédjeinek anyaga többnyire vakolt téglá, de találunk faoszlopos megoldást is. A tájegységen nagyon gyakoriak a boltívek a tornácok kialakításánál.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, nád, természetes pala tetőhéjalás javasolt.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala.

Kerüljük ugyanazon tetőfelületen különböző fedési anyag használatát. A fémlemez fedés nem kifejezetten illik a falusias környezetbe. A képek nem a településen készültek.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A településen az áttört kerítések javasoltak, ezek készülhetnek fából, illetve fémből egyaránt. Jellegzetes a díszes fémkerítés, melyet vastag téglapillérek közé építettek be. Ezért ezek felújítása javasolt. Gondos kialakításuk fontos, mert ezek a szerkezetek biztosítják a kapcsolatot az utca és az udvar között.

Ajtókra, kapukra jó példák:

Az alsó két kép olyan példa, mely nem a településen készült, de megfelelő inspirációt adhat:

Javasolt a megfelelő arányrendszerű faablakok beépítése a hagyományos parasztházakon, osztott üvegezésű kivitelben. Az ablakokra zsalutábla, vagy zsalugáter kerüljön árnyékolónak.

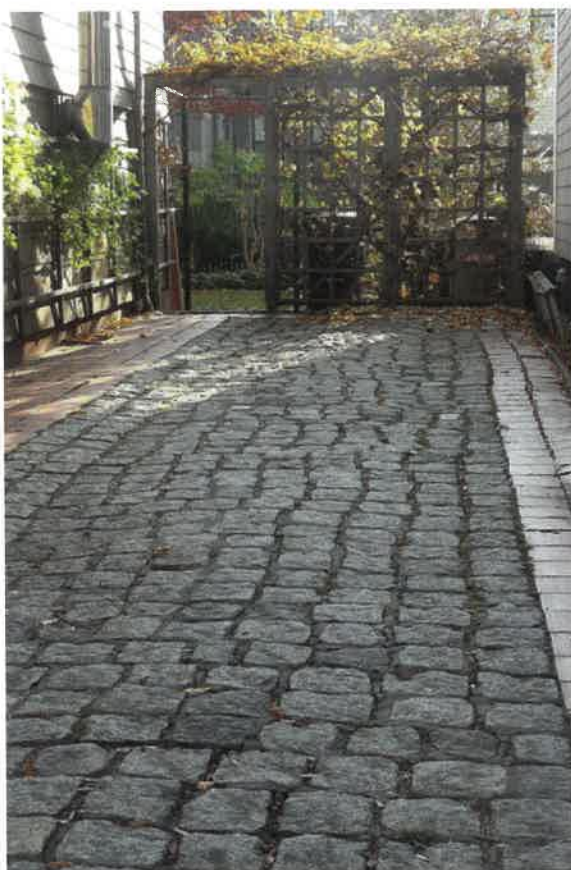
Ablakokra jó példák:

JÁRDÁK, BURKOLATOK

A beton, aszfalt burkolat helyett javasolt természetes anyagú burkolatkialakítás. Anyaga lehet természetes kő, bazalt.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A településen az utcára merőleges telepítésű és tetőgerinc kialakítású, füstlyukas nyeregtetős épületek, illetve kontytetős épületek is megtalálhatók. A jellegzetes parasztházak homlokzata, oromzata igen változatos. A lakóházak egy nagyobb vagy több kisebb ablakkal néznek az utcafrontra.

A XX. század elején jellemző volt a díszítés a nyílások körül, valamint díszes párkányzatokat is szívesen alakítottak ki. Felújításkor ezeket érdemes megőrizni, mint a múlt építészeti emlékeit.

RÉSZLETEK

Az építészeti részletek szép formálása a népi építészet jellegzetessége volt. A mai épületek formálásánál is fontos egy-egy kémény, zsalugáter, homlokzati részlet kimunkálása úgy, hogy az az épület egészével összhangban legyen. Az épület mellett az udvarban, utcán lévő tárgyak, építmények is hozzájárulnak az összkép egységéhez. Egy szépen megformált kerti kút, egy gondosan elkészített tornácrészlet is esztétikai értéket hordozhat.

MAI PÉLDÁK

Meglévő épület felújítása a településkarakterbe illeszkedően

Hagyományos parasztház felújításoknál törekedjünk arra, hogy az épület megőrizze az eredeti karakterét, stílusjegyeit. Az utcai homlokzaton lévő két kis, osztott faablakot ne cseréljük nagyobbra, ne helyezzünk elé külső tokos, műanyag redőnyt, betekintés elleni védelemnek inkább zsalutábla, vagy zsalugáter kialakítása javasolt.

Esetleges energiahatékonysági korszerűsítés esetén a fehér színű nyílászárók helyett, célszerű barnás árnyalatú fa szerkezetek beépítése.

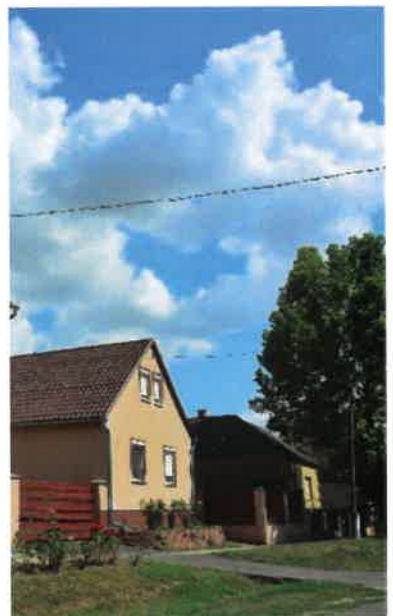
A hagyományalapú fejlesztés ott kifejezetten ajánlott, ahol még a településkép őrzi egykori mivoltát. A hagyományokat tisztelő felújítások szép példákat eredményezhetnek.

UTCÁK, TEREK

7

Gerde szalagtelkes település. A Malom u. és a Béke u. találkozásánál alakult ki a falu kisebb központja. Itt található a Polgármesteri Hivatal, valamint a község egyik nevezetessége, a Harangláb. A közterei rendezettnek mondhatók, ahol a tárgyak karbantartása a település fontos feladata, hiszen ezek a településkép meghatározói.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településközponti részeken a színes fényreklám helyett a hagyományos cégérek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók kerülendők.
A kép nem a településen készült.

IMPRESSZUM

GERDE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

E-MAIL CÍM: jegyzo.szabadszentkiraly@baranya.hu

CÍM: 7951 Gerde, Béke utca 31.

TELEFON: +36 73/ 472-257

POLGÁRMESTER: Papp Györgyi Katalin

FŐÉPÍTÉS: Farkas István

FŐÉPÍTÉS E-MAILCÍME: gerde@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Kovács Krisztián, Pintér Réka

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit, Pintér Réka

FOTÓ: Farkas István, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

Gerde, 2018. január 15.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!